

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

בס"ד – מעודכן ערה"ש תשפ"ב

חוזר מפמ"ר מחשבת ישראל ממ"ד לשנה"ל תשפ"ב

מורים ומורות יקרים!

לקראת שנת הלימודים החדשה אני שולח לכם הנחיות ועדכונים. אבקש לקרוא בעיון.

- בימים אלו סיימנו את שנה"ל תשפ"א, לאחר התמודדות ומאמץ גדול של כולנו להגיע ללמידה מיטבית, למרות האתגרים המורכבים שהציבה בפנינו **מגפת הקורונה**. אני מבקש **להודות לכולכם מעומק הלב**, על המאמץ שהשקעתם בשנה החולפת, הן במסגרת הלמידה מרחוק והן במסגרת דרכי ההערכה בסוף השנה. לקראת שנה"ל תשפ"ב אנו מתארגנים במספר מסלולים הכוללים למידה פנים אל פנים ולמידה מרחוק. בחוזר זה תוכלו למצוא הנחיות כלליות וקישורים להעשרת חומרי הלמידה: מצגות, סיכומים, סרטונים ומערכי שיעור.
- אתם מוזמנים להיעזר בצוות ההדרכה המסור (רשימת המדריכים מצורפת בסוף החוזר) ובמקרה הצורך להיות איתי בקשר.
- אשמח לעזור לכל בקשה. מספר הטלפון הנייד שלי: 6283216 – 050 השורות הכתובות **בצבע אדום** מציינות את החידושים במקצוע בשנים האחרונות.
- **באתר האינטרנטי: "מחשבת הלב"** – תמצאו עושר רב: הודעות שוטפות, רעיונות לשיעורים, דפי עבודה ומצגות לכל אחד מהמקורות בחוברת "אמונה וגאולה" הנחיות והצעות להערכות חלופיות, מידע ותוכן למבחנים, מתכונות וסיכומים של חומרי הלימוד – בקישור: **לכניסה לאתר החדש**

אנחנו מאחלים לכם שנת לימודים פורייה ומשמעותית.

באהבה רבה

הרב ד"ר יוחאי רודיק
מפמ"ר מחשבת ישראל

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

תוכן עניינים

3.....	1. מועדי בחינות הבגרות:	3
3.....	2. יחידת אמונה וגאולה [סמל ראשי : 038180].	3
4.....	3. קישורים:	4
4.....	4. קובץ הוגי יהדות המזרח.....	4
4.....	5. מבחנים מותאמים והתאמות לתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב.....	4
6.....	6. שאלות עמ"ר ומדגם שאלות עמ"ר:	6
6.....	7. נהלים וחלופות הערכה שאלון: 038183.....	6
6.....	8. שילוב המעורבות החברתית בהערכה החלופית בתחומי הדעת.....	6
6.....	9. עולים חדשים [סמל ראשי : 038180] - סמל שאלון : 038184.....	6
7.....	10. נבחני משנה.....	7
7.....	11. נבחנים אקסטרניים [סמל ראשי : 038180] – ביחידת אמונה וגאולה – שאלון 038182.....	7
7.....	12. יחידות ההגבר [סמל ראשי : 038580].....	7
8.....	13. עולים חדשים - רמת הגבר [סמל ראשי : 038340].....	8
9.....	14. בתי ספר הנבחנים בהגבר הן במחשבת ישראל והן בספרות.....	9
9.....	15. השכלה כללית לכיתות י' – סמל שאלון 02083 ומדווח בטופס מקוון ; 9545.....	9
9.....	16. תוכניות תמ"ר וחלוצי הערכה : סמל שאלון תמ"ר – 038188.....	9
9.....	17. יחידות הוראה מקוונות ומחולל הוראה.....	9
10.....	18. תכנית לימודים במחשבת ישראל ממ"ד למתגיירים.....	10
10.....	19. כניסה לאתרים:	10
10.....	20. השתלמויות וימי עיון:	10
10.....	21. קישור לתיק תכניות לימודים במחשבת ישראל תשפ"א.....	10
10.....	22. שנת השמיטה – תשפ"ב.....	10
11.....	23. רשימה ודרכי התקשרות עם מדריכי מחשבת ישראל.....	11
12.....	24. מספרי השאלונים במחשבת ישראל:	12

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

1. מועדי בחינות הבגרות:

מידע על בחינות הבגרות לשנה"ל תשפ"ב יפורסם בחוזר זה לאחר שנדע פרטים בנידון. בשנה"ל תשפ"ב יחידת הבסיס (שאלון 038181) תהיה בהיבחנות בית ספרית ולא בהיבחנות חיצוניות. שאלוני ההגבר (038381, 038382), יהיו בהיבחנות חיצוניות. אופן ההיבחנות בשאלונים נוספים יתפרסמו ע"י אגף הבחינות.

2. יחידת אמונה וגאולה [סמל ראשי: 038180]

יחידת "אמונה וגאולה" היא יחידת חובה בכל מוסדות החמ"ד. לבחינת הבגרות ילמדו 2 פרקים ארוכים מתוך פרקים 1 2 3 4 6 שהם פרקי לימוד ארוכים (פרק 2 חובה) ועוד פרק אחד קצר (מתוך הפרקים הקצרים: 5 או 7). כלל חוקי המענה הכתובים להלן בחוזר עשויים להשתנות בהתאם להתפתחויות. במידת הצורך תישלח הודעה.

סמל שאלון: 038181

בשאלון זה התלמיד יענה על שלושה חלקים:

חלק 1- שתיים מתוך שלוש שאלות כל תשובה 18 נקודות = 36 נקודות, בפרק זה שאלות על הפרקים הארוכים 1 3 4 6 שביחידת הלימוד 'אמונה וגאולה'. הנבחן עונה על פרק אחד מארבעתם - הפרק הנלמד בכיתתו.

חלק 2 - שלוש מתוך ארבע שאלות כל תשובה 16 נקודות = 48 נקודות. בפרק זה שאלות על הפרק השני - "אני מאמין" - (פרק זה הוא חובה לכולם)

חלק 3 - שאלה אחת מתוך שתיים = 16 נקודות. בפרק זה שאלות על הפרקים הקצרים: 5 7

התלמיד יענה אך ורק על הפרקים שנלמדו בכיתה ולא היו בחלופות הערכה. משרד החינוך מפעיל מנגנון בקרה בנושא זה.

הערות חשובות לקראת שנת הלימודים תשפ"ב:

- א. כאמור לעיל בשנת תשפ"ב ההיבחנות בשאלון 038181 תהיה היבחנות בית ספרית. כל המורים והמורות מחויבים לשמור על רמה נאותה ומכובדת של הלמידה, ההיבחנות וחלופות הערכה.
- ב. מערך הפיקוח וההדרכה של מחשבת ישראל עומדים לרשות המורים בכל נושא וישתדלו בע"ה לשמור על קשר אישי עם כל אחד מהמורים.
- ג. כל המורים והמורות מתבקשים ללמוד עם התלמידים את קטעי המקורות השונים בתוך הספר ובשום אופן לא להסתפק רק בסיכומים לקראת הבגרות, משרד החינוך מחויב אך ורק לספר הלימוד "אמונה וגאולה" ולא לסיכומים, ככל שיהיו משובחים, המופצים בין כתלי בתי הספר. כל מורה ימצא את הדרך היעילה ביותר עבור תלמידיו להבנת והפנמת החומר הנלמד.

3. א. קישור לאתר מפמ"ר: מחשבת ישראל – ממ"ד.

ב. קישור לאתר "מחשבת הלב":

<http://machshevethalev.org.il/2017/11/05/%D7%97%D7%95%D7%96%D7%A8-%D7%9E%D7%A4%D7%9E%D7%A8>

ג. קובץ הוגי יהדות המזרח

משרד החינוך ממשיך במדיניות יישום ועדת הסיפור השלם (ועדת ביטון). מטרת היישום הוא שכל תלמיד במערכת החינוך יכיר את הסיפור הישראלי השלם הכולל גם את העושר התרבותי, החברתי וההיסטורי של קהילות יהדות ספרד והמזרח. בשנת הלימודים תשפ"ב נמשיך בהעמקת יישום ועדת הסיפור השלם (ועדת ביטון). בתחום הדעת שלנו, באמצעות שילוב שאלות על הוגי יהדות המזרח בבחינות הבגרות.

לכל המורים נשלח בשעתו קובץ הוגי יהדות המזרח (בהמשך להחלטות ועדת ביטון) הקובץ מכיל הוגים אלו: הרב יהודה ליאון אשכנזי – ("מניטוי"), הרב יוסף חיים מבגדאד – ("בן איש חי"), הרב אליהו בן אמוג, הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל, הרב משה כלפון מסווגים לפי הפרקים השונים בספר. הקובץ נמצא באתר המפמ"ר [בקישור](#).

5. מבחנים מותאמים והתאמות לתלמידים עם לקויות למידה והפרעת

קשב

התאמות בדרכי היבחנות לתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב נועדו לפצות על הקשיים ממקור נוירולוגי, הגורמים להפרעת למידה שאינה מאפשרת את הבעת הידע הקיים. ההתאמות מאפשרות לתלמידים אלו לעקוף את תחומי הקושי ללא המגבלות הנובעות מהלקות ולתת ביטוי הולם לידע שרכשו. חשוב שהמורה המלמד את התלמיד יערוך היוועצות בצוות החינוכי בנוגע להתערבות לימודית שתסייע לתלמיד להתקדם באופן עצמאי ככל שניתן. הקניית אסטרטגיות למידה, ארגון ותכנון מסייעות במרבית המקרים ללמידה עצמאית.

מצופה מהצוות החינוכי בבית הספר לקבל החלטות בעניין תלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב, כשהחלטות אלה נשענות בראש ובראשונה על חוות דעת מקצועית של מורי בית הספר ונתמכות על ידי אבחון ולא להיפך. האבחון הוא חלק ממכלול, הנבדק לגבי נחיצות ההתאמות. נוסף לכך, יש חשיבות רבה לפתח את כישורי התלמיד לאורך כל השנים. כלומר, ההתאמות לא מאושרות אוטומטית בעקבות אבחון.

התאמות בסמכות הוועדה הבית ספרית (מתייחסות לשינויים בתנאי הבחינה): הארכת זמן, הגדלת שאלון, התעלמות משגיאות כתיב.

התאמות בסמכות הוועדה המחוזית (המתייחסות לשינויים בתנאי הבחינה, דרך ההצגה, במתן תגובה ובתוכן): שעות הבחינה, הקראה על ידי בוחן ניטרלי, הכתבה לבוחן ניטרלי, בחינה בעל פה, מבחן מותאם.

- ההתאמות שיאושרו בוועדה (בית ספרית/מחוזית/ערר) עבור התלמיד, יהיו תקפות בהתאם למצוין באישור ובכפוף לנהלי האגף ללקויות למידה המתעדכנים מידי שנה. תוקף האישור הינו עד תום לימודיו של התלמיד בתיכון ועד גיל 25.

למידע נוסף ומפורט בנושא הערכות, בדיקה ובקרה :

קישור 1: למסמך התאמות בדרכי היבחנות לתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב במקצוע מחשבת ישראל ממ"ד - הערכות בדיקה ובקרה לקראת בחינות הבגרות בשנה"ל תש"פ.

קישור 2: למסמך המתאר את מודל העבודה למול חשד ללקויות למידה.

אופן המענה על המבחן המותאם במחשבת ישראל :

המבחן המותאם הוא התאמה בדרכי היבחנות הניתנת לאור המלצות המבוססות על עדות הצוות החינוכי ומגובות באבחון פסיכודידקטי. מידע זה עובר לדיון ואישור ועדת התאמות מחוזית. "מבחני הבגרות המותאמים יכללו את כל חומר הלמידה בבחינת הבגרות. הבחירה המתאפשרת בבחינה מותאמת, לא תאפשר להוריד מחומר הלימוד לבחינה" (מתוך הנחיות המזכירות הפדגוגית).

מבחן מותאם - יחידת אמונה וגאולה

- חלק 1: התלמיד יענה על שאלה אחת מתוך שלוש לבחירתו
 - חלק 2: התלמיד יענה על שתי שאלות מתוך ארבע
 - חלק 3: התלמיד יענה על שאלה אחת מתוך שתיים לבחירתו
- ערכה של כל שאלה יהיה 25 נקודות

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

• **מבחן מותאם לעולים חדשים ביחידת אמונה וגאולה**
עולים חדשים הזכאים למבחן מותאם יענו רק על 3 שאלות מתוך 5 שאלות.

• **נבחנים אקסטרניים [סמל ראשי: 038180] – ביחידת אמונה וגאולה – שאלון 038182**
(ניקוד לשאלון מותאם)

מבחן מותאם – שאלון 038182 : התלמיד יענה על 5 שאלות כמפורט להלן: חלק ראשון – התלמיד יענה על 2 שאלות. $X = 24$ נקודות. חלק שני – התלמיד יענה על 2 שאלות לכל שאלה $20 = 2X$ נקודות. חלק שלישי – התלמיד יענה על שאלה אחת ויקבל 12 נקודות. סה"כ 100 נקודות.

• **מבחן בע"פ:**

ציון המבחן בעל פה יירשם על טופס 9544 ובאחוזים בלבד. הוראות מפורטות בעניין הבחונים בעל פה יתפרסמו על ידי אגף הבחינות. ציונים שנתיים יש לדווח באמצעות המנב"סנט ותכנות ההשלמה 24 שעות לפני קיום הבחינה.

6. **שאלות עמ"ר ומדגם שאלות עמ"ר :**

בשנים האחרונות העמקנו את הערך, המעורבות והרלוונטיות (עמ"ר) בלמידה, בהוראה ובהערכה. הדבר בא לידי ביטוי בפיתוח המקצועי ובשיח בכיתה. בשנה זו נעמיק ונרחיב את הנושא בהוראה-למידה-הערכה. אנו מבקשים מכם לשלב את השיח הזה בלמידה ובכיתות.

אנו מזכירים שעיקר מטרתנו היא הלמידה בכיתה, ושתשובה נכונה תהא רק תשובה המבוססת על ידע מתחום הדעת.

למאמרים בנושא שאלות העמ"ר ולשאלות נוספות בכלל תחומי הדעת ראו [כאן](#).

להלן [קישור לשאלות עמ"ר](#) שנשאלו במבחני הבגרות במועדי קיץ תשע"ז-תשע"ח במחשבת ישראל בשנה הקרובה נעמיק ונרחיב את השיח על המעורבות, הרלוונטיות והערכיות בתוך הלמידה ובהערכה. אנו מבקשים מכם לשלב את השיח הזה בלמידה ובכיתות. כמו כן, נמשיך לשאול את שאלות העמ"ר במבחני הבגרות. שאלות העמ"ר בבגרות יכללו גם סעיפי ידע וערכים. אנו מזכירים שעיקר מטרתנו היא הלמידה בכיתה, ושתשובה נכונה תהא רק תשובה המבוססת על ידע של תחום הדעת.

בכדי ללמוד עוד על תפיסת העמ"ר ועל שאלות שנשאלו בבחינות הבגרות בתחומי הדעת השונים ראו [כאן](#)

7. **נהלים וחלופות הערכה - שאלון : 038183**

הנחיות כלליות לגבי ההערכה הבית ספרית בתשפ"ב יפורסמו בהמשך. ככלל, יש לשמור את אקסל הציונים ואת המחווון - התיעוד של כלל מרכיבי ההערכה שעל פיהם נקבע הציון. כמו כן, על בית הספר לשמור מגוון של עבודות ברמות ביצוע שונות לצורכי בקרה ומשוב, כפי שיקבע ויפורסם בהמשך.

מגוון חלופות הערכה ומחווונים ניתן למצוא בקישור :

<http://machshevethalev.org.il/%d7%94%d7%a2%d7%a8%d7%9b%d7%94-%d7%97%d7%9c%d7%95%d7%a4%d7%99%d7%aa-2>

להלן קישור לדף נהלים לבניית חלופות בהערכה ביחידת אמונה וגאולה ומאגר מטלות לדוגמה

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

דוגמאות לחלופות ההערכה ניתן לראות במצגת חלופות ההערכה שנשלחה בעבר ומופיעה באתר מפמ"ר מחשבת ישראל. [לחץ כאן למצגת](#) אנו ממליצים לבנות את חלופת ההערכה בהתייעצות עם מדריך בית הספר [לחץ כאן לנהלים](#). ביה"ס ישמור את תיק החלופות במשך 3 שנים לצורך בקרת אגף הבחינות. ציוני חלופת ההערכה יש לדווח בטופס **9545** מקוון לשאלון 038183 (כניסה דרך המנב"ס-נט). אין מגבלה מוגדרת למועד הדיווח וניתן לדווח גם אחרי הבחינה החיצונית.

שכר על הובלת חלופת הערכה או בדיקתה יינתן רק לחלופות הערכה **השקולות למטלת ביצוע**, לדוגמה: הכנת טקס, יצירת סרט, עבודת חקר. המאפיין חלופות אלו הוא ביצוע מורכב ועבודת שטח. **הערה חשובה**: כל מטלת ביצוע מהסוג הנ"ל ודומים לו חייבים להיות מלווים במחווני מדויק.

המורים הנ"ל המעוניינים בשכר על עבודתם ימלאו טופס **9588** על עבודת חקר. (מורים שהובילו חלופות הערכה ולא אמורים לקבל שכר ירשמו את הציון על טופס **9545**).

8. שילוב המעורבות החברתית בהערכה החלופית בתחומי הדעת

המזכירות הפדגוגית, המינהל הפדגוגי ומינהל חברה ונוער הפיצו מסמך משותף בנושא "שילוב המעורבות החברתית בחלופות בהערכה". המסמך נכתב כחלק מהתפיסה המערכתית לחינוך ערכי. מסמך זה מחזק את התפיסה המדגישה כי הוראת תחומי הדעת תוך שילוב העיסוק בערכים תורמת ללמידה משמעותית. הוראה המתבססת על חיבור רלוונטי בין החומר הנלמד לעולמו של התלמיד, למידה המשלבת חוויה ערכית וחשיבה ביקורתית.

השילוב בין החלופות בהערכה בתחום הדעת למעורבות החברתית יכול להעמיק את הלמידה המשמעותית. התוכנית תסייע לתלמידים להבין וללמוד היטב את תחום הדעת מתוך ראיית הרלוונטיות של עולם התוכן הלימודי למציאות החיים. לשילוב בין החלופות בהערכה למעורבות החברתית יש ערך חינוכי רב ביצירת מוטיבציה למעורבות אזרחית וחברתית כתוצאה מלמידה המחברת בין עולם התוכן הלימודי למציאות החיים. בדרך זו נסייע לתלמידים בהתפתחותם האישית ובבניית זהותם ונחזק בהם את תחושת ערך העצמי, השייכות והמחויבות לקהילה, לחברה ולמדינה.

בשנת הלימודים תשפ"ב אנו ממליצים למורים למחשבת ישראל ליישם בבית ספרם את המהלך על בסיס העקרונות שבמסמך המצ"ב. [קישור למסמך](#)

9. עולים חדשים [סמל ראשי: 038180] - סמל שאלון: 038184

בשנת תשפ"ב המבחן ביחידת הבסיס "אמונה וגאולה" יהיה בית ספרי, הן לעולים החדשים והן לתלמידים הישראלים. דרכי ההערכה עבור הציונים ישלחו בהמשך בהתאם להנחיות המזכירות הפדגוגית והמפמ"ר.

העולים החדשים ייבחנו על פרק שני (פרק חובה) ופרק נוסף ארוך בחלופת הערכה.

עולים חדשים שיבחנו במבחן המיוחד לעולים (שאלון 038184) ייבחנו על פרק שני (פרק חובה), ובנוסף לכך המורה ייתן להם ציון על פרק נוסף ארוך בחלופת הערכה כפי שיוסבר ב"מבנה המבחן" להלן.

תלמידים שהם עולים חדשים ואשר יבחנו במבחן הרגיל (שאלון 038180), יהיו זכאים לתוספת של 10 נקודות. במידת הצורך יש לוודא עם אגף הבחינות.

במסגרת המבחן העולים יענו, במידת הצורך, גם על שאלות המתייחסות להוגה דעות אחד המופיע בפרק השני בקובץ "הוגי יהדות המזרח" (ר' יוסף חיים מבגדאד – ה"בן איש חי) [בקישור](#)

מבנה המבחן: יש לענות על ארבע שאלות מתוך חמש. יש להשיב על שני הסעיפים בכל שאלה שעונים עליה. השאלות הן בסגנון הבגרויות הרגילות של השנים האחרונות ולכן אפשר בהחלט לתרגל שאלות עם התלמידים מבגרויות רגילות. הציון הסופי בבגרות עולים ייקבע כך: (מדווחים עבור העולים שני ציונים):

1. ציון הערכה חלופית (30%) כמו לשאר הכיתה שאלון **038183** בטופס **9545** המקוון.

2. ציון המבחן החיצוני (70%). [כאמור לעיל - יינתן לעולים ציון שנתי].

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

מבחן מותאם לעולים חדשים ביחידת אמונה וגאולה:

עולים חדשים הזכאים למבחן מותאם יענו רק על 3 שאלות מתוך 5 שאלות.

יחידת אמונה וגאולה לעולים בבתי ספר ללא הכרה בציון שנתי (סמל ראשי: 038180)

שאלוני עולים לבתי ספר ללא הכרה בציון שנתי, סמל שאלון: 038172, התלמידים יבחנו רק על הפרק השני (אני מאמין) ויענו על 5 שאלות מתוך 6 שאלות. **עולים חדשים ברמת הגבר 038372** - ראו פירוט להלן בסעיף 13 (עולים חדשים רמת הגבר).

10. נבחני משנה

הערה חשובה:

יש לבדוק בפרסומי אגף הבחינות את ההנחיות ביחס לנבחני משנה.

1. יחידת בסיס 038182

בשנת תשפ"ב נבחני משנה ייבחנו על שאלון 038182 ויענו על 3 פרקים ארוכים (ראשון, שני, שלישי, רביעי, שישי). פרק שני - חובה. בפרק אחד קצר (הפרקים הקצרים: חמישי ושביעי).

2. נבחני משנה שנבחנו בעבר ביחידת – 038106 [מקבילת הגבר]

להזכירכם: לא יהיו יותר שאלוני התכנית הישנה 038106, 038108. לאור העובדה שלא יהיו בקיץ שאלוני יחידה שנייה מהתכנית הישנה 038106 נבחני המשנה שנבחנו בעבר בשאלון זה, ייבחנו בשאלון 038382 ויענו על **3 סוגיות ארוכות**. (תורה ומצוות, בחירה והשגחה, עם סגולה) **נא לשים לב לשינוי משנים שעברו. נבחנים אקסטרניים נבחנים על 3 סוגיות ולא על 2 סוגיות ועונים על כל הסוגיות בשאלון 038382.**

11. נבחנים אקסטרניים [סמל ראשי: 038180] – ביחידת אמונה וגאולה – שאלון 038182

התלמידים יענו על שלושה פרקים ארוכים (פרק שני חובה) ופרק אחד קצר.

השאלון לאקסטרניים זהה לשאלון 038181 של התלמידים האינטרניים, אלא שהתלמידים נדרשים לענות בו על פרק ארוך נוסף (בחלק 1 יענו על שני פרקים מתוך 1 3 4 6, במקום רק על אחד, כי אין להם חלופת הערכה). (הניקוד יינתן כדלהלן: חלק ראשון: $48 = 12 \times 4$ נקודות. חלק שני $39 = 13 \times 3$ נקודות. חלק שלישי: $13 = 1 \times X$ – סה"כ 100 נקודות).

מבחן מותאם – שאלון 038182: התלמיד יענה על 5 שאלות כמפורט להלן: חלק ראשון – התלמיד יענה על 2 שאלות. $24 = 2 \times X$ נקודות. חלק שני – התלמיד יענה על 2 שאלות לכל שאלה $20 = 2 \times X$ נקודות. חלק שלישי – התלמיד יענה על שאלה אחת ויקבל 12 נקודות. סה"כ 100 נקודות.

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

12. יחידות ההגבר [סמל ראשי: 038580]

סמל שאלון חיצוני - 038381 30% מציון הבגרות.
סמל הערכה חלופית – 038383 **ידווח על טופס 9545 מקוון.**

מבנה כולל של בחינות הבגרות ברמת הגבר:

1 יח"ל - הציון של יחידת הספרות: (70% - מבחן הבגרות החיצוני; 30% - ההערכה החלופית)
1 יח"ל — הציון של יחידת אמונה וגאולה: (70% - מבחן הבגרות החיצוני; 30% - ההערכה החלופית)
3 יח"ל – רמת הגבר: (30% - מבחן הבגרות החיצוני; 70% - שקלול ההערכות החלופיות על היחידה הקצרה ו-2 היחידות הבית ספריות). משקל הציונים של התוכנית הבית ספרית יחסית לסוגיה הקצרה ייקבע על ידי בית הספר. דוגמאות ליחידות בית ספריות ניתן לראות בקישור: [יחידה בית ספרית](#)
[ההלימה בחומרי הלמידה של יחידות ההגבר נמצאת באתר המפמ"ר בקישור: \[הלימה בהגבר מחשבת ישראל ממ"ד\]\(#\)](#)

בימים אלו מסתיימת כתיבת יחידת הגבר חדשה: "תורה ומצוות". יחידת ההגבר תכלול נושאים חשובים כגון: תפילה, חגים, תורה ומצוות. מבנה יחידת הלימוד יהיה דומה במהותו ליחידת הלימוד "אמונה וגאולה" ותתי הפרקים יתייחסו באופן ישיר לעולמו הרוחני של התלמיד ושאלותיו. בשנת תשפ"ב יתקיים בע"ה ניסוי ביחידה זו.

השאלון החיצוני - 038381

התלמיד יענה על סוגיה אחת מתוך שלוש סוגיות ארוכות: תורה ומצוות, עם ישראל, בחירה והשגחה. **לא תהיה ההלימה בסוגיית "בחירה והשגחה" במסגרת ההגבר. המבחן יהיה על כל החוברות.** בשתי הסוגיות האחרות, הארוכות יותר, ("תורה ומצוות" ו"עם ישראל עם סגולה") ההלימה תהייה כמו בשנים קודמות. **התלמיד יענה בכל סוגיה על 5 שאלות מתוך 7 שאלות לכל שאלה 20 נקודות, לא תהיה חלוקה לפרקים בשאלון זה.**

שאלון מותאם: תלמיד העונה לבחינה מותאמת יענה על 4 שאלות בלבד מתוך 5 שאלות. על כל תשובה יקבל 25 נקודות.

חלופות הערכה – 038383 (70% מהציון הכולל)

חלק זה של ההגבר יתבצע בחלופות הערכה. **אנו ממליצים לשלב גם מבחן פנימי על תהליך הלמידה כדי שלא להעמיס על התלמידים חלופות הערכה.**
התלמידים ילמדו אחת מהסוגיות הקצרות (תפילה, אמונת חכמים, דת ומדע).
יש להדגיש - חלופות הערכה אינן באות להחליף את הלמידה הן בסוגיה הקצרה והן ביחידות הבית ספריות. לפיכך התלמידים ילמדו הן את הסוגיה הקצרה והן את היחידה הבית ספרית והמורה יחליט על איזה חומר לימוד מתוך יחידת הלימוד תתבצע חלופת הערכה.
חלופת הערכה תהיה כדלהלן:
א. חלופת הערכה על סוגיה קצרה (החלופה איננה באה בשום אופן למלא את לימוד הסוגיה כנ"ל).
ב. חלופות הערכה על שתי יחידות בית ספריות (חלופת הערכה איננה באה בשום אופן להחליף את לימוד היחידות הבית ספריות אלא רק להוות חלופה לנושא מסוים בתוך היחידה).

הציון בחלופות הערכה יהיה שקלול של סעיפים א' + ב'. משקלן של שתי היחידות הבית ספריות יהיה גבוה יותר ממשקל הסוגיה הקצרה. את ציוני חלופת הערכה יש להזין על טופס 9545. מורים המעוניינים לקבל שכר על חלופת הערכה - תלמידיהם יעשו חלופת הערכה הכוללת עבודת שטח ומחקר כגון: עבודת חקר, יצירת סרט, הכנת טכס - המאפיין יצירות אלו הוא ביצוע מורכב ועבודת שטח - עיין לעייל סעיף 6. יש להזין את הציון על טופס 9588.

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

13. עולים חדשים - רמת הגבר [סמל ראשי: 038340]

סמל השאלון לרמת ההגבר (עולים) 038384
הציון ברמת ההגבר יהיה מורכב מהרכיבים הבאים:

1. **מבחן מפמ"ר**. המבחן יישלח לבתי הספר ע"י אגף הבחינות על פי הזמנה. המבחן יהיה על סוגיה אחת ארוכה (מתוך 3 הסוגיות: תורה ומצוות, עם ישראל עם סגולה, בחירה והשגחה) המבחן ייבדק בבית הספר (משקל הבחינה יהיה 30% מהציון הכולל) והציונים ישלחו אל המרבי"ד.
2. **דיווח המבחן** יהיה על טופס 9544 ידני (באישור המפמ"ר).
3. חלופות הערכה על חוברת אחת קצרה (מתוך הסוגיות: תפילה, אמונת חכמים, דת ומדע) ושתי יחידות בית ספריות. (70% מהציון הכולל). מומלץ לקיים מבחן פנימי כחלק מתהליך ההערכה ולא רק חלופות כדי שלא להעמיס על התלמידים חלופות הערכה. הציון ידווח על טופס 9545 מקוון.
4. במידה וחלופות ההערכה הייתה מטלת ביצוע הציון ידווח על טופס 9588.

יחידת הגבר לעולים בבתי ספר שאין להם הכרה בציון שנתי, שאלון: 038372, המבחן יהיה חיצוני וייבדק במרבי"ד. תלמידי בתי ספר אלו יענו על 2 סוגיות ארוכות מתוך 3 סוגיות. בכל סוגיה יענו על 4 שאלות מתוך 5 שאלות.

14. בתי ספר הנבחרים בהגבר הן במחשבת ישראל והן בספרות.

תלמידים שירחיבו ללימודי הגבר בספרות ומחשבת ישראל (הגבר בשני המקצועות) - ילמדו: מקצוע אחד במבנה רגיל, משמע, יחידות החובה בספרות ומחשבת ישראל + 3 הגבר במקצוע המדובר. המקצוע השני יהיה תכנית ייחודית בתיאום עם אגף תכניות ייחודיות. הבחירה מה ללמוד כתכנית ייחודית ומה ללמוד כבגרות רגילה עם בחינות חיצוניות תישאר בידי הנהלת בית הספר.

15. השכלה כללית לכתות י' – סמל שאלון 02083 ומדווח בטופס מקוון; 9545.

במהלך השנתיים האחרונות למדו כ- 6000 תלמידים את יחידת הלימוד החדשה: **"חזון החמ"ד בראי מחשבת ישראל"** במסגרת השכלה כללית. יחידת הלימוד מופיעה באתר המפמ"ר. מדריך למורה בקישור להלן: **קישור: חזון החמד בראי מחשבת ישראל - מדריך למורה**

בתי ספר המעוניינים ללמוד את יחידת חזון החמ"ד בראי מחשבת ישראל מתבקשים ליצור קשר אישי עם המפמ"ר בטלפון נייד: 0506283216.

בתי ספר המעוניינים ביחידת השכלה כללית שנבחרה בעבר על ידי בית הספר יוכלו להמשיך ביחידה זו. הערכת הלימודים להשכלה כללית תתבצע באמצעות חלופות הערכה. בית הספר יוכל ליזום חלופות הערכה נוספות ומגוונות על פי שיקול דעתו. דוגמאות לחלופות הערכה ומחווניס לחלופות הערכה אפשריות ניתן לראות בסעיף 7 בחוזר זה ובאתר **"מחשבת הלב – מדף וירטואלי"**, חלופות ההערכה תיבדק על ידי המורה ותדווח בטופס 9545 מקוון.

16. תכניות תמ"ר וחלוצי הערכה: סמל שאלון תמ"ר - 038188

תוכניות תמ"ר וחלוצי הערכה הן תוכניות הערכה ממירות בגרות. אלו תוכניות חינוכיות פורצות דרך המקדמות הערכה של תכנית הלימודים הקיימת בדרכים ייחודיות של חלופות הערכה. כל אחת מהתוכניות מותאמת לצרכיהם השונים של בתי הספר, והן מבוססות על תפיסת עולם חינוכית ייחודית המקדמת למידה משמעותית. פרטים על הצטרפות על תכנית תמ"ר יפורסמו בע"ה במהלך תשפ"ב.

17. יחידות הוראה מקוונות ומחולל הוראה.

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

לקראת שנת הלימודים תשפ"א התחלנו (הנהלת המזכירות הפדגוגית והמפמרי"ם) בפיתוח מערך כלים חדש המשלים את מהלך תיק מורה ומלווה את לימודי התוכן מכיתה א' עד כיתה ט'. מערך זה כולל **יחידות הוראה מקוונות ולציזן מחולל הוראה**.

יחידות ההוראה יושבות על גבי פלטפורמה דיגיטלית חדשנית, ובנויות על פי נושאי תוכניות הלימודים בכל תחומי הדעת. כל יחידת הוראה כוללת סדרה של כחמישה שיעורים הבנויים סביב **רעיון גדול מרכזי**. מורים ומדריכים מומחים בתחום הדעת בונים את היחידות המציעות פרטי הוראה לכל שיעור, הנותנים רעיונות והשראה להוראה מעשירה. בכל פריט הוראה מוטמעות מיומנויות מרכזיות שאנו מבקשים להקנות לתלמידים, ערכים שהלימוד מזמן עיסוק בהם והצעות לפרקטיקות מגוונות להוראה. אתם מוזמנים לבחור בין הפריטים, לפי **שיקול דעתכם**, את המתאימים ביותר, לתלמידים שלכם. אלא שלא הסתפקנו בכך, לצד יחידות ההוראה יעמוד לרשותכם מחולל הוראה, אליו תוכלו לגרור את הפריטים שבחרתם, לערוך אותם ולהפוך אותם לשיעורים מסוגים שונים: פנים אל פנים, ושיעורים מקוונים ללמידה מרחוק סינכרונית וא-סינכרונית. את השיעורים שהכנתם תוכלו לשמור בסביבה אישית שלכם ולחזור אליהם בכל עת.

אנו מקווים כי יחידות ההוראה יסייעו למורים בתכנון הוראה מיטבית, יקדמו הטמעת מיומנויות וערכים בהוראה ויתנו למורים כלים נוספים לפיתוח והתקדמות.

18. תכנית לימודים במחשבת ישראל ממ"ד למתגיירים.

סמל השאלון 1 יח"ל מתגיירים – 38161 .

התכנית מורכבת ממבחר הוגי דעות שנלקחו מהפרקים של יחידת הלימוד "אמונה וגאולה". בקישור: **תכנית לימודים למתגיירים**. המקורות הותאמו לרמתם של המתגיירים ואף שומרים על רמה נאותה של המבחן, כראוי למבחן בגרות. עבור המתגיירים נבחרו בסך הכל 30 מקורות מתוך 180 מקורות שנמצאים בחוברת "אמונה וגאולה". כל אחד מהתלמידים חייב ללמוד במהלך שנת תש"פ את כל המקורות. **המבחן יהיה מבחן מפמ"ר חיצוני**.

להלן הנחיות אגף הבחינות:

- א. רשימת התלמידים הזכאים להיבחן במחשבת ישראל ממ"ד ברמת 1 יחידת לימוד, תיקבע על סמך אישור מנהל בית הספר ומפקח בית הספר.
- ב. שאלון המפמ"ר יהיה בחינה בכתב במועד הבחינה הרגיל שנקבע ע"י אגף הבחינות.
- ג. מחברות הבחינה יועברו אל המרב"ד לבדיקה חיצונית בהערכה אחת.
- ד. ההיבחנות בשאלון 38161 פוטרות את הנבחנים מהיבחנות במחשבת ישראל 1 יחידת לימוד (בשאלון הרגיל).

19. כניסה לאתרים:

אתר מפמ"ר: הקלדה בגוגל: **מחשבת ישראל – ממ"ד**.

אתר מחשבת הלב: שם משתמש: **מחשבתלבמורה** (ללא רווחים). סיסמה: 1425
לידיעתכם: בימים אלו אנו עובדים על אתר אינטרנטי חדש ב"מחשבת ישראל" שיסתיים בע"ה בקרוב. תישלח הודעה מיוחדת בנידון למורים.

לאתר החדש עם חומרי ההוראה יש ללחוץ - לכניסה לאתר החדש

באתר האינטרנטי החדש הולך ונבנה מאגר מבחנים, בגרונות ומתכונות. המבחנים נועדו למורים בלבד (נא לא להעביר לתלמידים). ולכן כדי להיכנס אליהם יש צורך ב**סיסמה: מבחן1234**, המאגר בקישור: **מאגר מבחנים**. מבחנים נוספים יעלו בקרוב. ניתן לשלוח מבחנים שעשיתם לתלמידים אל מדריכת מחשבת ישראל - גבי מיכל מרמור, שתעלה אותם לטובת כולם.

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

20. השתלמויות וימי עיון:

במהלך שנה"ל תשפ"ב תתקיימנה בע"ה השתלמויות מקוונות בנושאים שונים ומגוונים. הודעה תישלח בהקדם. כולם מתבקשים להירשם להשתלמויות השונות כדי להעשיר את עולמם וידיעותיהם וגם לקבל גמול...

21. קישור לתיק תכניות לימודים במחשבת ישראל תשפ"ב

כל המורים והמורות מתבקשים לפתוח את הקישור: [תיק תכניות לימודים לעובדי הוראה - מחשבת ישראל - ממ"ד](#) בתוך תיק זה תוכלו למצוא את הנושאים הבאים בהקשר ליחידת הלימוד אמונה וגאולה: ידע, ערכים, מיומנויות ודרכי ההוראה. בתוך סעיף דרכי ההוראה תוכלו למצוא מגוון פעילויות מסודרות על פי הנושאים הנלמדים. **מומלץ מאד!**

22. שנת השמיטה – תשפ"ב

לקראת שנת השמיטה ה'תשפ"ב תצא לאור בע"ה חוברת "במעגלי ההלכה והאמונה". החוברת תעסוק בהיבטים האמוניים והרעיוניים של שנת השמיטה. בתי ספר שיהיו מעוניינים להזמין את החוברת: "במעגלי ההלכה והאמונה". בהוצאת "סולמות", מתבקשים להירשם בקישור הבא: <http://www.bonusbooks.co.il/books/1574> כמו כן ניתן ללמוד את ענייני השמיטה מחוברות נוספות היוצאות לאור ע"י מכון "התורה והארץ" וגופים נוספים. **באישור מפמ"ר מחשבת ישראל ניתן להחליף בשנת תשפ"ב את אחד הפרקים הקצרים בחוברת הלימוד "אמונה וגאולה" בחוברת העוסקת בענייני השמיטה בהיבט הרעיוני.**

כמו"כ יתקיים בשנת השמיטה חידון על נושאי השמיטה. החידון יורכב משלושה שלבים: חידון בית ספרי בחודש שבט, חידון מחוזי בשבוע בחמ"ד וחידון ארצי בתאריך י"ד בסיוון תשפ"ב. החומר לחידון יתבסס על הספר: "השמיטה לאור המקורות" בהוצאת מכון מופ"ת בנחלים.

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

23 רשימה ודרכי התקשרות עם מדריכי מחשבת ישראל

שם המדריך	כתובת	טלפון	מייל	אזור ההדרכה ותפקיד
מפמ"ר הרב ד"ר יוחאי רוזיק	שושנה 9 קריית משה, ירושלים	0506283216	yohairu@education.gov.il	מפמ"ר מחשבת ישראל
ד"ר חנה ריקלין	הרקפת 11 עלי. מיקוד 4482800	0548038982	hanariklin@gmail.com	התיישבותי + מנח"י.
הרב ד"ר חגי שטמלר	הרב יצחק נסים 118 ירושלים.	0547551903	Hagay.shtamler@gmail.com	ארצי + ת"א + מרכז
הרב אלחנן פרינץ	נחל צאלים 12/7 בית שמש	0523477358	rabbiprins@gmail.com	מרכז
אורן דמארי	ישיבת נווה הרצוג ניר גלים	0523121578 (לא בתשפ"ב)	orendamari@gmail.com	דרום: אשדוד ודרומה (שנת צינון בתשפ"ב)
גב' פנינה רותם	אולפנת רעיה בית אל	0528209936 (לא בתשפ"ב)	Pninarotem1@gmail.com	(שנת צינון בתשפ"ב)
גב' אור אהרן	הרב אברהם שפירא 3 בית שמש	0525202637	oraharon26@gmail.com	מחוז ירושלים
שמואל מאור	רח' חזקיהו המלך 46 ירושלים	0505974040 (מד' בדימוס)	Shm5maor@gmail.com	לשכת מפמ"ר (לא מדריך בתשפ"ב)
הרב אליהו נבון	הרטום 20\22 נתניה	0525937803	Elinavon100@gmail.com	התיישבותי
אלעד ברזילי	רחוב דן 6 עכו	0523370579 (לא בתשפ"ב)	yaelad3@gmail.com	(בחופשה בתשפ"ב)
גב' חגית כהרון	רחוב אלון, חספין, רמת הגולן	054-4434002	kaharonit@gmail.com	צפון
הרב ברק שלוש	שוהם 84 חריש	0527254343	barak3ush@gmail.com	ת"א
ד"ר בילא בנפרדג'	רח' דוד אלעזר 25 שדרות	0506944666	bela324@gmail.com	דרום
משה שבתאי	הגולן 25 ת.ד. 994 חריש	0523114123	Shabtai1974@gmail.com	חיפה
שילה בן נון	רחוב החוצב 7 בית הכרם ירושלים	0528464585	shbsra@gmail.com	ארצי, מנח"י + מחוז ירושלים
ד"ר ישראל לוינגר	האחוזה 156 מעלה מכמש	0545698730	Israel.levinger@gmail.com	ארצי

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

24. ספרי השאלונים במחשבת ישראל:

- 038181 אמונה וגאולה מבחן חיצוני (נבדק במרב"ד)
- 038182 אמונה וגאולה לנבחנים אקסטרניים ונבחני משנה (נבדק במרב"ד)
- 038183 אמונה וגאולה הערכה חלופית (נבדק על ידי המורה ומדווח בטופס 9545 מקוון), בתי ספר הזכאים לתשלום עבור חלופות ההערכה ימלאו טופס 9588 כמפורט בסעיף 6)
- 038184 אמונה וגאולה מבחן חיצוני לעולים. (יבדק במרב"ד)
- 038172 אמונה וגאולה מבחן חיצוני לעולים בביה"ס ללא הכרה בציון שנתי (יבדק במרב"ד)
- 038381 יחידת הגבר חיצונית (יבדק במרב"ד)
- 038382 – שאלון לנבחני משנה מחליף את שאלון 038106
- 038383- הערכה חלופית של יחידת ההגבר (יבדק על ידי המורה ומדווח בטופס 9545 מקוון)
- 038384 שאלון לרמת ההגבר לעולים. ידווח על טופס 9544 ידני (באישור המפמ"ר)
- 038372- יחידת הגבר לעולים בבתי ספר שאין להם הכרה בציון שנתי (יבדק במרב"ד)
- 38106 בגרות תכנית ישנה יחידת ראשונה (יבדק במרב"ד) – עדכונים בהמשך בהתאם להנחיות אגף הבחינות.
- 38108 בגרות תכנית ישנה יחידת הגבר (יבדק במרב"ד) – עדכונים בהמשך בהתאם להנחיות אגף הבחינות.
- 038188- עבודת חקר (יבדק על ידי המורה וידווח בטופס 9588 מקוון)
- 02083 – השכלה כללית בכיתה י' (יבדק על ידי המורה וידווח בטופס 9545 מקוון)
- 38161 - 1 יח"ל מתגירים.
- 038188 – סמל שאלון תמ"ר

* *

**אנו מאחלים לכם לימוד פורה ומשמעותי
מעריכים את ההשקעה והמסירות של כולכם.
מאחלים לכל תלמידנו הצלחה במבחני הבגרות
ובעיקר בהפנמת הלמידה אל דרכם בחיים.**

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

יוחאי רודיק וצוות ההדרכה

**